

Marta Cerkaska

Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie

ORCID: 0000-0003-1726-3272

Podcaster – edukator. Społeczna rola twórców internetowych – studium przypadku działalności Karoliny Głowackiej (Radio Naukowe)

Streszczenie

Pojawienie się w sferze medialnej podcastów stworzyło nową przestrzeń do tworzenia treści, które mogą pełnić różnorodne funkcje. Wśród wielu funkcji społecznych na szczególną uwagę zasługuje popularyzacja wiedzy. Funkcja ta jest szczególnie istotna w realiach trzeciej dekady XXI wieku, kiedy podważa się wiele naukowych, potwierdzonych teorii, a do dyskusji na istotne tematy dopuszcza się pseudonaukowców lub sztuczną inteligencję. Nieprzecenione znaczenie w tworzeniu treści naukowych ma ich autor – podcaster. Od jego kompetencji, wiedzy i usposobienia do nauki zależy jakość i wartość prezentowanych treści. W pierwszej części artykułu autorka wprowadza do istoty podcastingu i komunikacji naukowej, natomiast w drugiej – pochyla się nad studium przypadku medialnej działalności Karoliny Głowackiej, autorki podcastu Radio Naukowe. Celem badania jest analiza i podkreślenie tych elementów działalności internetowej, które w największym stopniu konstytuują społeczną rolę podcastera jako edukatora, ze szczególnym uwzględnieniem sposobów przekazywania wiedzy, strategii komunikacyjnych oraz etycznych praktyk informacyjnych. Przedmiotem badań są odcinki podcastu „Radio Naukowe” Karoliny Głowackiej, analizowane jako reprezentatywny przykład współczesnej popularyzacji nauki w mediach cyfrowych. W badaniu zastosowano metodę studium przypadku, która umożliwia pogłębioną obserwację specyfiki działań podcasterki oraz pozwala uchwycić zależności między jej kompetencjami, stylem komunikacji i sposobem moderowania debaty publicznej a odbiorem treści przez słuchaczy.

Słowa kluczowe: podcaster, edukator, popularyzacja nauki, społeczna rola podcastera.

Podcaster – Educator. The social role of online creators: a case study of Karolina Głowacka's Radio Naukowe

Abstract

The emergence of podcasts in the media sphere has created a new space for producing content that can fulfil a wide range of functions. Among these various social functions, the popularization of knowledge deserves particular attention. This function is especially significant in the context of the third decade of the 21st century, a time in which many scientifically validated theories are increasingly questioned, and discussions on important issues often include pseudoscientists or artificial intelligence. The role of the podcaster – the author of scientific content – is therefore

of paramount importance. The quality and value of the material presented depend on the podcaster's competencies, expertise and attitude toward science. The first part of this article introduces the essence of podcasting and scientific communication. The second part focuses on a case study of the media activities of Karolina Głowacka, the creator of the podcast Radio Naukowe. The aim of this study is to analyse and highlight those elements of online activity that most strongly define the social role of the podcaster as an educator, with particular emphasis on methods of knowledge transmission, communication strategies and ethical information practices. The subject of the study comprises episodes of Karolina Głowacka's Radio Naukowe, analysed as a representative example of contemporary science popularization in digital media. The research employs a case study method, which allows for an in-depth examination of the specificity of the podcaster's work and makes it possible to capture the relationships between her competencies, communication style, and ways of moderating public debate, as well as how these elements are perceived by the audience.

Keywords: podcaster, educator, science popularization, social role of the podcaster.

Podcasting – etymologia i definicja pojęcia

Zjawisko nagrywania audycji i publikowania ich w internecie po raz pierwszy zostało nazwane w 2004 roku przez brytyjskiego dziennikarza Bena Hammersleya. Na łamach dziennika „The Guardian” ukazał się artykuł opisujący znaczną popularność odtwarzaczy mp3, oprogramowania do produkcji audycji oraz powszechnie znaną aktywność blogerów. Biorąc pod uwagę te czynniki, Ben Hammersley ukuł pojęcie *podcasting*¹, czyli neologizm na bazie słów (ang.) *broadcast* (nadawać) oraz przedrostka *pod* odnoszącego się do urządzenia marki Apple – iPod oraz do popularnej praktyki odsłuchiwania podcastów na odtwarzaczach przenośnych².

Zjawisko podcastingu stało się przedmiotem badań medioznawczych, w tym prób precyzyjnego zdefiniowania. W literaturze polskiej i zagranicznej pojawiło się wiele określeń stanowiących o tym, czym jest podcast/podcasting. Jako najbardziej aktualną i wyczerpująco precyzyjną należy podać definicję za *Leksykonem terminów medialnych* z 2024 roku, który stanowi, że podcast (podcasting), to: „forma odcinkowej publikacji dźwiękowej o różnorodnej tematyce obecna w internecie już od 2000 r., którą odtwarza się w dowolnym czasie i miejscu z czytników i odtwarzaczy”³. Znaczącym elementem w tej definicji jest to, że podcast jest audycją wyłącznie dźwiękową. Wskazuje na to etymologia pojęcia, wywodząca się ze słowa „iPod”, czyli nazwy przenośnego odtwarzacza, ówczesznie, wyłącznie plików dźwiękowych⁴.

¹ B. Hammersley, *Audible revolution*, <https://tiny.pl/dr45l> (dostęp: 15.12.2021).

² T. Bonini, *The 'second age' of podcasting: Reframing podcasting as a new digital mass medium*, „Quaderns del CAC 41” 2015, nr 18, s. 21–30.

³ M. Lach, *Podcast [w:] Leksykon terminów medialnych*, red. K. Wolny-Zmorzyński, K. Doktorowicz, P. Płaneta, R. Filas, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2024, t. 2, s. 183.

⁴ Późniejsze generacje iPod'ów były wzbogacane o kolejne funkcje, jednak w momencie „narodzin” podcastingu główną i podstawową funkcją tego urządzenia było odtwarzanie plików dźwiękowych; Theverge.com, *iPod Classic*, <https://tiny.pl/d76q6> (dostęp: 20.01.2024).

Z biegiem czasu i podążaniem za oczekiwaniami odbiorców podcasting ewoluował. Najważniejszym kierunkiem rozwoju było dodanie elementów wizualnych. Dodanie zapisu wideo sytuacji komunikacyjnej pierwotnie zaaranżowanej do wyprodukowania podcastu to nowa forma, którą należy definiować jako wideopodcast. Rejestr obrazu staje się uzupełnieniem zapisu dźwiękowego. Dzięki temu percepcja przekazu staje się głębsza poprzez możliwość obserwacji aktów komunikacji niewerbalnej. Inny sposób uzupełnienia przekazu dźwiękowego to dodanie zdjęć, grafik lub bezdźwięcznych filmów. Taka produkcja nosi nazwę fotopodcastu. Należy podkreślić, że zarówno nagranie wizualne rozmowy, jak i zdjęcia/grafiki stanowią jedynie dodatki do treści dźwiękowej. Zatem odbiorca słuchający jedynie podcastu nie powinien mieć problemu ze zrozumieniem przekazu pomimo braku treści wizualnych.

Wprowadzenie do podcastingu i dźwiękowej komunikacji naukowej

Pierwszym krokiem wykonanym w kierunku wprowadzenia do sfery medialnej podcastingu było ulepszenie technologii RSS (ang. *Rich Site Summary* lub *Really Simple Syndication*), czyli „rodziny formatów sieciowych, opartych na języku XML, służących do publikacji często zmieniających się treści, takich jak wpisy blogów, wiadomości”⁵. Technologia została ulepszona przez programistę Dave’a Winera w odpowiedzi na prośbę video jockeya Adama Curry – poszerzono ją o możliwość przesyłania plików audio⁶. Mechanizm działania technologii RSS odzwierciedla rdzeń istoty podcastingu opartej na swobodzie dostępu i wolności wyboru. Rich Site Summary to sposób komunikacji typu *pull*⁷, który daje użytkownikowi pełną kontrolę nad subskrypcjami, umożliwia wybór interesujących treści i wymaga aktywnego poszukiwania nowych kanałów.

Jako pierwszy podcast, publikowany w pełni w myśl technologii RSS, pojawił się „IT Conversations” autorstwa Douga Kaya. Był publikowany w latach 2003–2012 i liczył łącznie 3300 odcinków⁸. W podobnym przedziale czasowym zaczęły się pojawiać audycje autorstwa Adama Curry’ego pt. „Daily Source Code” podejmujące

⁵ M. Zaremba, RSS – cechy i ewolucja [w:] *Internetowe gatunki dziennikarskie*, red. K. Wolny-Zmorzyński, W. Furman, Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne, Warszawa 2010, s. 227–228.

⁶ A.J. Bottomley, *Podcasting: A Decade in the Life of a “New” Audio Medium: Introduction*, „Journal of Radio & Audio Media” 2015, nr 22, s. 164.

⁷ Strategia *pull* ma na celu zbudowanie relacji z klientem w ten sposób, by to właśnie ostateczny nabywca oferowanych przez przedsiębiorstwo dóbr i usług starał się zainicjować i zbudować relację z firmą oferującą kupowany przez niego produkt – *Zarządzanie wartością klienta: pomiar i strategię*, red. B. Dobiegała-Korona, T. Doligalski, Wydawnictwo Poltext, Warszawa 2010, s. 9.

⁸ D. Kaye, *The Conversations Network: Mission Accomplished*, <https://blogarithms.com/2012/09/16/cnmission-accomplished/> (dostęp: 14.01.2024).

tematykę nowinek technologicznych i kultury alternatywnej⁹. Podcasting wszedł także w krąg zainteresowań instytucji. W 2004 roku stacja BBC jako pierwsza zdecydowała o publikacji swoich audycji w formie podcastów¹⁰.

O szczególnym zafascynowaniu podcastingiem jako medium świadczy fakt, że słowo „podcast” wygrało plebiscyt słowa 2005 roku ogłoszonego przez New Oxford American Dictionary, a od 2006 roku zostało wcielone do zasobów hasłowych słownika¹¹.

W 2005 roku także w Polsce pojawiły się pierwsze audycje, które można sklasyfikować jako pierwowzory późniejszego podcastingu. W sieci pojawiły się audycje dwóch Włochów: Pierluigi Peggiani i Leonardo Masi pt. „Warsaw Calling”¹². Autorzy czerpali inspirację z procesu tworzenia internetowych audycji dźwiękowych w następujący sposób: „Zależało nam, by robić radio niezależne. Jedynie podcasting umożliwia realizację tego pomysłu. Nie trzeba specjalistycznego sprzętu ani wielkich nakładów finansowych”¹³. W tym samym miesiącu odbyła się premiera pierwszych audycji Jacka Artymiaka. Jego oryginalne audycje koncentrowały się na tematyce podcastingu w Polsce oraz wyzwaniach towarzyszących jego rozwojowi. Nagrania realizował zarówno w warunkach domowych, jak i w trakcie podróży, testując różnorodne środowiska akustyczne¹⁴. Obserwacja rozwoju podcastingu w Polsce pozwala stwierdzić, że pierwsze audycje realizowane wedle reguł nowego formatu charakteryzowały się niską trwałością – po nagraniu jednego lub zaledwie kilku odcinków autorzy porzucali dalszy proces twórczy.

Nowy etap w rozwoju polskiego podcastingu, tak zwany polski podcasting 2.0, nastał około 2013 roku i rozwijał się sukcesywnie, wyznaczając wyraźny trend wznoszący¹⁵. Bezpośredni wpływ na zwiększenie zainteresowania podcastami mogły mieć wzrost: popularności audiobooków, a także ekspansja polskiego rynku przez szwedzki odtwarzacz mediów strumieniowych – Spotify – dystrybuujący nagrania muzyczne oraz podcasty w sieci¹⁶.

Společne role oraz kompetencje twórców internetowych

Działalność twórców internetowych, z natury rzeczy, skłania ich do przyjmowania pewnych ról społecznych. Należy uznać, że są to takie same role, jakie przyjmują dziennikarze. Podążając za Markiem Chylińskim i Stephanem Russ-Mohlem można

⁹ S.M. Stanuch, *Audycje na życzenie*, <https://www.press.pl/magazyn-press/arttykul/1484,audycje-na-zyczenie> (dostęp: 11.01.2024).

¹⁰ BBC, *BBC Radio 4 unveils 60 years of Reith Lectures archive*, <https://www.bbc.com/news/entertainment-arts-13891740> (dostęp: 5.01.2024).

¹¹ Oxford Languages, *Oxford Word of the Year*, <https://languages.oup.com/word-of-the-year/>, (dostęp: 5.01.2024).

¹² S.M. Stanuch, *Audycje na życzenie...*

¹³ *Ibidem*.

¹⁴ *Ibidem*.

¹⁵ Google Trends, *Podcast*, <https://trends.google.com/trends/explore?date=all&geo=PL&q=podcast&hl=pl> (dostęp: 21.07.2025).

¹⁶ Komputerświat.pl, *Spotify wchodzi do Polski*, <https://tiny.pl/dr4l7> (dostęp: 10.02.2024).

uznać, że osoby tworzące treści w mediach przyjmują następujące role: informatora (odbiorcy oczekują, że media dostarczą im rzetelnych informacji, które zaspokoją ich potrzebę wiedzy), stróża (obserwator zjawisk i problemów oraz sygnalizujący ich występowanie na wczesnym etapie), krytyka/kontrolera (rolą twórców staje się przeświećlanie ciemnych stron władzy, aby nie czuła się bezkarna), edukatora (rolą twórcy jest swego rodzaju pomoc w procesie edukacji), wychowawcy/lidera (twórcy mają wpływ na poglądy, postawy i zachowania, a także są przywódcami opinii), integratora (buduje porozumienie pomiędzy różnymi kulturami i stylami życia) i komika (rola dostarczyciela rozrywki)¹⁷.

Pełnienie określonych ról społecznych odsłania stopień umiejętności tworzenia *contentu*¹⁸ dla internautów. Gama kompetencji, jakie powinien posiadać twórca internetowy, odpowiada tym samym wymaganiom, jakie stawia się dziennikarzom. Podstawowa umiejętność to wykazywanie się wiedzą, która pozwala na swobodne poruszanie się w zakresie konkretnej dziedziny tematycznej/naukowej. Naturalnym założeniem jest oczekiwanie od twórców stosownych kompetencji komunikacyjnych, które szczególnie istotne są w rozmowach z zaproszonymi gośćmi. Mowa tutaj przede wszystkim o zdolności poprawnego wyrażania się, interpretacji, kreatywności językowej, umiejętności szybkiego nawiązywania interakcji oraz interesującego przedstawiania informacji¹⁹. Kolejna przestrzeń, w której twórca internetowy powinien wykazywać się sprawnością, to warsztat dziennikarski rozumiany jako umiejętność kodowania i dekodowania przekazu, znajomość prawa medialnego, norm zawodowych i etycznych oraz posługiwanie się narzędziami dziennikarskimi. Ponadto istotne w tym fachu są również kompetencje kulturowe, społeczne i obywatelskie²⁰.

Podcast w komunikacji naukowej – dominanta gatunkowa

Podcasty wpisały się na stałe do grupy powszechnie stosowanych formatów komunikacji. Obok artykułów, infografik, zdjęć, filmów wideo pojawiły się audycje dźwiękowe, które szybko stały się standardem. Współcześnie trudno znaleźć twórcę internetowego, który w swoim portfolio nie mógłby się pochwalić posiadaniem podcastu.

W przestrzeni komunikowania naukowego szczególnie ważna jest sfera wizualna, kiedy naukowiec lub popularyzator nauki może naocznie zaprezentować eksperyment lub wynik badania. Może się wydawać, że aspekt ten nieco dyskwalifikuje podcasty jako formę komunikacji w tym obszarze. Mimo to audycje dźwiękowe są popularną formą wśród twórców treści naukowych, głównie poprzez możliwość przeprowadzenia rozmowy z osobą ze świata nauki. Ogólna obserwacja rynku podcastingu w Polsce pozwala

¹⁷ K. Kulasza, *Kompetencje dziennikarza w kontekście ich ról społecznych* [w:] *Konieczność i różnorodność kompetencji medialnej*, red. A. Sugier-Szerega, M. Sławek-Czochra, Wydawnictwo Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, Lublin 2012, s. 111–112.

¹⁸ Ang. *content* – treść.

¹⁹ K. Kulasza, *Kompetencje dziennikarza w kontekście ich ról społecznych...*, s. 113.

²⁰ *Ibidem*, s. 114–115.

stwierdzić, że wywiad jest dominującym gatunkiem w znacznej większości produkcji audialnych. Rozważając tę kwestię z punktu widzenia teorii dziennikarstwa i gatunków medialnych można stwierdzić, że wywiad jest najbardziej kompatybilny i efektywny z formatem podcastów i wideopodcastów.

Poprzez wywiad, czyli bezpośrednią rozmowę z drugim człowiekiem, twórca treści może wprowadzić słuchacza/widza w kuluary pracy dziennikarza, pozwalając mu być świadkiem powstawania informacji. Publikowanie wywiadu przybliża odbiorcy osobę, którą uznaje/może uznawać za specjalistę/autorytet w danej dziedzinie²¹. Czerpanie informacji i wiedzy wprost od specjalisty ma duże znaczenie w budowaniu zaufania do danego medium. Zależność ta jest widoczna w podcastingu, szczególnie w kategorii audycji popularnonaukowych. Ponadto należy podkreślić, że wywiady realizowane w podcastach mają formę dwupodmiotową, czyli jest to zapis rozmowy dwóch osób. Do rzadkości należą nagrania z trzema lub więcej osobami. Zasadnicze znaczenie w tym przypadku ma bazowanie wyłącznie na kanale dźwiękowym, poprzez który przekaz mógłby stać się niezrozumiały, gdyby występowało w nim wiele głosów.

Edukacyjna rola podcasterów – studium przypadku działalności Karoliny Głowackiej prowadzącej podcast „Radio Naukowe”

Wprowadzenie do studium przypadku

Celem wyrazistego przedstawienia najważniejszych aspektów roli podcastera jako edukatora zastosowano studium przypadku jako metodę badawczą. Metoda ta pozwala zobrazować na rzeczywistym przykładzie jak realizacja edukacyjnej roli społecznej wygląda w praktyce. Przeanalizowany przypadek jest jednym z najbardziej reprezentatywnych przykładów podcastów z kategorii naukowej.

Podcast „Radio Naukowe” powstał w grudniu 2020 roku. Celem projektu jest tworzenie miejsca w sieci, gdzie „naukowcy są na pierwszym miejscu”²². Najważniejszymi wartościami dla zespołu tworzącego audycje są wiarygodność, racjonalność, uczciwość przekazu bez zbędnego koloryzowania, prostota i przystępność. Wszystkie odcinki są ogólnie dostępne, gdyż jak podkreślają twórcy: „nauka jest naszym wspólnym dobrem”²³. Założycielką i prowadzącą podcast jest dziennikarka radiowa Karolina Głowacka. Doświadczenie zawodowe zdobywała między innymi w Radiu TOK FM²⁴.

²¹ Z. Bauer, *Wywiad. Gatunek i metoda* [w:] *Dziennikarstwo i świat mediów*, red. Z. Bauer, E. Chudziński, Universitas. Towarzystwo Autorów i Wydawców Prac Naukowych, Kraków 2008, s. 333.

²² Radio Naukowe, *O Radiu*, <https://radionaukowe.pl/o-radiu/> (dostęp: 7.08.2025).

²³ *Ibidem*.

²⁴ Radio Naukowe, *Zespół*, <https://radionaukowe.pl/zespolt/> (dostęp: 7.08.2025).

Podcast „Radio Naukowe” szybko ugruntował swoją wysoką pozycję w rankingach najpopularniejszych podcastów w Polsce²⁵. Ponadto twórczyni audycji została uhonorowana nagrodami: Wirtuale 2025, Podcast Roku 2024 i 2023, Medal Polskiego Towarzystwa Fizycznego 2024, Popularyzator Nauki 2023 i Pop Science 2023²⁶. Radio Naukowe to „mądre rozmowy o naszym świecie i nas samych. O próbach zrozumienia rzeczywistości na najgłębszym poziomie. Rozmawiam z naukowcami i naukowczyniami, którzy – fenomenalnie! – opowiadają o swoich badaniach i dziedzinach wiedzy. Dyskutujemy nie tylko o tym CO wiemy, ale też SKĄD to wiemy”²⁷.

Celem studium przypadku podcastu „Radio Naukowe” jest analiza i podkreślenie tych elementów działalności internetowej, które najmocniej stanowią o społecznej roli podcastera jako edukatora. Zakłada się, że wynik badania umożliwi odpowiedź na pytanie: W jaki sposób działalność internetowa podcasterki Karoliny Głowackiej kształtuje jej społeczną rolę edukatora? W toku badania wzięto pod uwagę następujące elementy: charakterystyka twórczości podcastowej (tematyka podcastów, format i struktura odcinków, styl prowadzenia, wybór gości) oraz kompetencje prowadzącej podcast. Przeanalizowano 32 najbardziej aktualne odcinki, opublikowane od początku 2025 roku do 7 lipca 2025 roku. Wnioski wyciągnięto na podstawie analizy treści, czyli analizy odcinków opublikowanych w założonym zakresie dat.

Dowodem na wpływ podcastu na społeczeństwo są liczby określające zainteresowanie słuchaczy audycjami. Na platformie YouTube „Radio Naukowe” posiada ponad 227 tysięcy subskrybentów²⁸, a każdy z odcinków notuje średnio 20–30 tysięcy odtworzeń. Pod każdą audycją można także przeczytać setki komentarzy, z czego znaczna większość ma pozytywny wydźwięk. Z kolei na platformie Spotify podcast odnotowuje mniejsze wyniki liczbowe (ponad 3 tys. obserwatorów²⁹), aczkolwiek równie pozytywnie jest odbierany przez słuchaczy, co wynika z komentarzy zamieszczonych pod publikacjami.

Zaistniała popularność skłania do postawienia kilku podstawowych tez. Karolina Głowacka pełni rolę edukatora publicznego, a jej podcast „Radio Naukowe” stanowi efektywne narzędzie upowszechniania wiedzy w formie przystępnej, opartej na rzetelności dziennikarskiej. Praktyki komunikacyjne Głowackiej charakteryzują się wysokim poziomem etycznym, co sprzyja budowaniu zaufania do nauki oraz wzmocnieniu jakości debaty publicznej. Podcasterka tworzy przestrzeń dialogu i mediacji między światem nauki a społeczeństwem, redukując bariery dostępu do wiedzy specjalistycznej.

²⁵ Miejsce 22. Według rankingu Spotify. Stan na 7 sierpnia 2025 roku, <https://podcastcharts.byspotify.com/pl> (dostęp: 7.08.2025).

²⁶ *Ibidem*.

²⁷ *Ibidem*.

²⁸ Radio Naukowe, <https://www.youtube.com/@RadioNaukowe/featured> (dostęp: 14.08.2025).

²⁹ Radio Naukowe, <https://open.spotify.com/show/0O2XCgJvR6luFgUBwOEUoL> (dostęp: 14.08.2025).

Charakterystyka twórczości podcastowej

Zasadniczym tematem (a zarazem celem) podcastów jest popularyzacja nauki z różnorodnych dziedzin i dyscyplin. W portfolio audycji można znaleźć treści, między innymi z zakresu biologii³⁰, historii³¹, zoologii³² czy astrobiologii³³. Pojawiają się także treści pogłębiające wiedzę w zakresie aktualności społeczno-kulturowych, na przykład odcinek o koronacji króla Bolesława Chrobrego w tysięczną rocznicę tego wydarzenia³⁴ lub odcinek odpowiadający na wzmożone zainteresowanie opinii publicznej obecnością migrantów w Polsce³⁵.

Analiza struktury typowego odcinka wskazuje na jego trzy zasadnicze części. Pierwsza z nich to precyzyjne i angażujące wprowadzenie, które przedstawia temat i profil gościa, często osadzając rozmowę w szerszym kontekście naukowym czy kulturowym. Drugi segment to główna rozmowa, prowadzona z rozmówcą w formie dialogu, który umożliwia zarówno ukazanie ogólnej problematyki, jak i wnikliwie omówienie szczegółowego zaplecza badawczego. Głęboki wywiad pozwala z kolei odkryć nie tylko osiągnięcia naukowe, lecz także motywacje, trudności i inspiracje badacza. Trzecia część odcinka ma charakter refleksyjny i podsumowujący: prowadząca podsumowuje kluczowe wątki rozmowy, formułuje wnioski i – opcjonalnie – zachęca do dalszego śledzenia kolejnych audycji.

Fundamentalnym atutem stylu prowadzenia jest wysoki poziom kultury dziennikarskiej i celność pytań, opierających się na solidnej wiedzy i empatii wobec rozmówcy. Karolina Głowacka unika nadmiernego żargonu, dbając równocześnie o zachowanie rzetelności merytorycznej, co tworzy atmosferę partnerskiego dialogu sprzyjającego zaufaniu i otwartości. Struktura i sposób prezentacji treści w *Radio Naukowym* wpisuje się w paradygmat dialogicznej popularyzacji nauki, w którym odbiorca staje się aktywnym uczestnikiem procesu edukacyjnego.

W podcaście *Radio Naukowe* Karoliny Głowackiej zostaje uwypuklony wielowymiarowy charakter popularyzacji nauki, przede wszystkim dzięki starannemu doborowi rozmówców reprezentujących różne dziedziny wiedzy. Audycje, które prowadzone są w formule mobilnej – często zrealizowane w przestrzeniach akademickich kolejnych miast – obejmują tematy od historii, poprzez chemię i socjologię, po ekonomię konsumpcji, co pozwala ukazać szeroki wachlarz naukowych perspektyw. Audycje

³⁰ Radio Naukowe, *Płeć a ewolucja – biologia nie lubi nudy i prostych podziałów*, <https://open.spotify.com/episode/4x3AQZZr7nZfJC0lGjKlB> (dostęp: 7.08.2025).

³¹ Radio Naukowe, *Karol Wielki – jednoczył królestwa, dławił bunt, wyznaczył ideał władcy*, <https://open.spotify.com/episode/6cSZs0btT3zHpCZXN39W5l> (dostęp: 7.08.2025).

³² Radio Naukowe, *Niedźwiedzie – inteligentni oportuniści, którym należy się respekt*, <https://open.spotify.com/episode/4qXUWGCRdPvh13p5lVGejG> (dostęp: 7.08.2025).

³³ Radio Naukowe, *Życie we Wszechświecie – na węglu czy na krzemie? Blisko czy daleko?*, <https://open.spotify.com/episode/2hOz2xYxSrMHTMXQ2J4RAC> (dostęp: 7.08.2025).

³⁴ Radio Naukowe, *Koronacja Chrobrego – wczesnośredniowieczna geopolityka Piastów*, <https://open.spotify.com/episode/2M0YlMHLd8CewZd0uPs0Rb> (dostęp: 7.08.2025).

³⁵ Radio Naukowe, *Migranci w Polsce – wszyscy komentują, mało kto rozumie*, <https://open.spotify.com/episode/3jPLC9OzWGUsfMSXwblJeO> (dostęp: 7.08.2025).

nagrane między innymi z naukowcami przedstawiły takie zagadnienia jak przemysłowa historia miasta Łodzi, elektrochemia w kontekście detekcji najmniejszych cząstek oraz prognozy demograficzne Polski³⁶. Współpraca z różnymi ośrodkami naukowymi, jak Politechnika Gdańska, umożliwiła przedstawienie tematów o fundamentalnym znaczeniu dla współczesnego świata, takich jak futurologiczne wyzwania konsumpcjonizmu, metrologiczny potencjał diamentów w technologii oraz społeczne implikacje ekonomicznych nierówności³⁷. Szerokie spektrum rozmówców świadczy o przekonaniu prowadzącej, że popularyzacja nauki wymaga refleksji przez pryzmat wielu dyscyplin, dzięki któremu słuchacze zyskują możliwość wieloaspektowego zrozumienia rzeczywistości. Dobór gości niesie ze sobą również wymiar etyczny: formuła podcastu stawia bowiem na autentyczność i transparentność poznawczej podróży. W programie nie tylko są prezentowane wyniki badań, lecz także ich kontekst, inspiracje i wyzwania, z jakimi mierzą się naukowczynie i naukowcy. Konsekwentne unikanie sponsorskich nazwisk czy narzucania narracji sprawia, że „Radio Naukowe” funkcjonuje jako medium, które respektuje intelektualną niezależność badaczy – co można interpretować jako przejaw etycznego podejścia do komunikacji naukowej.

Kompetencje podcasterki – Karoliny Głowackiej

Kompetencje Karoliny Głowackiej jako podcasterki obejmują złożony zestaw umiejętności, które można analizować w kontekście współczesnych praktyk dziennikarstwa naukowego oraz mediów cyfrowych. Jej kompetencje komunikacyjne przejawiają się w umiejętności formułowania precyzyjnych, otwartych pytań, które stymulują rozmówców do pogłębionej refleksji, a także w klarownym przekazywaniu wiedzy w sposób przystępny dla szerokiego grona odbiorców. Istotnym elementem jest również aktywne słuchanie, pozwalające na elastyczne reagowanie w toku rozmowy i rozwijanie wątków istotnych z perspektywy słuchacza, co odpowiada modelowi komunikacji dialogicznej w mediach.

Na płaszczyźnie dziennikarskiej i redakcyjnej Głowacka wykazuje się wysokimi standardami w doborze tematów, preferując zagadnienia o istotnym znaczeniu społecznym i naukowym, przy jednoczesnym zachowaniu procedur weryfikacji informacji. Jej praca wpisuje się w tradycję etyki informacyjnej, która zakłada transparentność źródeł, unikanie sensacyjności oraz dbałość o merytoryczną rzetelność.

W obszarze popularyzacji i edukacji kompetencje Głowackiej obejmują zdolność do przekładania skomplikowanych koncepcji naukowych na język zrozumiały dla osób spoza środowiska akademickiego. Dzięki temu pełni ona rolę pośrednika między światem badań a codziennym doświadczeniem odbiorcy, zgodnie z założeniami komunikacji naukowej jako procesu mediacji między ekspertami a społeczeństwem.

³⁶ Uniwersytet Łódzki, *Radio Naukowe nadaje z Łodzi – trzy rozmowy z naukowcami UŁ*, <https://www.uni.lodz.pl/wydzialy-i-jednostki/szczegol-wul/radio-naukowe-nadaje-z-lodzi-trzy-rozmowy-z-naukowcami/> (dostęp: 10.08.2025).

³⁷ Politechnika Gdańska, *O ekonomii konsumpcji w Radiu Naukowym*, <https://pg.edu.pl/aktualnosci/2024-04/o-ekonomii-konsumpcji-w-radiu-naukowym/> (dostęp: 10.08.2025).

Warsztat autorki obejmuje również umiejętności cyfrowe i techniczne, w tym biegłość w obsłudze narzędzi do montażu i edycji dźwięku, optymalizacji jakości nagrań oraz dystrybucji treści w środowisku mediów cyfrowych. Kompetencje te umożliwiają skuteczne funkcjonowanie w ekosystemie podcastów, który wymaga zarówno świadomości specyfiki kanałów dystrybucji, jak i umiejętności dostosowywania formatu do wymagań platform. Wreszcie, kompetencje społeczne i kulturowe Głowackiej przejawiają się we wrażliwości na różnorodność perspektyw, wycuciu nastrojów społecznych oraz empatii wobec rozmówców. Postawa ta jest zgodna z postulatem inkluzywności w mediach, który zakłada uwzględnianie głosów marginalizowanych i budowanie przestrzeni dialogu otwartego na odmienność.

Podsumowanie

Społeczna rola Karoliny Głowackiej jako podcasterki przejawia się w wielowymiarowym oddziaływaniu na odbiorców, które można analizować w kontekście wspólnych procesów komunikacji naukowej, edukacji obywatelskiej oraz etyki mediów cyfrowych. Jej działalność opiera się na konsekwentnym budowaniu przestrzeni dialogu, w której zarówno eksperci, jak i słuchacze mogą uczestniczyć w wymianie poglądów. Formuła „Radia Naukowego” sprzyja tworzeniu warunków do refleksji nad problemami istotnymi społecznie, co wpisuje się w model mediów jako instytucji kształtujących postawy obywatelskie poprzez dostęp do rzetelnych informacji.

Głowacka pełni również funkcję mostu między światem nauki a społeczeństwem, umożliwiając odbiorcom dostęp do wiedzy specjalistycznej, która w tradycyjnych mediach często bywa przedstawiana w formie uproszczonej lub fragmentarycznej. Jej umiejętność interpretacji i adaptacji treści naukowych do formy zrozumiałej dla niespecjalistów sprzyja upowszechnianiu wiedzy, a tym samym wzmacnia społeczną rolę nauki jako fundamentu demokratycznych procesów decyzyjnych.

Istotnym aspektem jej pracy jest kształtowanie krytycznego myślenia słuchaczy. Poprzez rozmowy z ekspertami reprezentującymi różne dziedziny i perspektywy, Głowacka zachęca do analizowania problemów z wielu punktów widzenia, co jest zgodne z koncepcją pluralizmu informacyjnego. Tego rodzaju podejście sprzyja rozwojowi kompetencji medialnych odbiorców, a także zwiększa ich zdolność do rozpoznawania manipulacji i dezinformacji.

Ważnym elementem misji Głowackiej jest demokratyzacja wiedzy. Podcast oferuje bezpłatny dostęp do treści, a język audycji jest inkluzywny i dostosowany do zróżnicowanej publiczności. Dzięki temu bariery edukacyjne, wynikające z braku dostępu do specjalistycznych źródeł lub kompetencji językowych, zostają znacząco zredukowane. Tego rodzaju praktyki można interpretować jako realizację idei otwartej nauki i edukacji dla wszystkich.

Na uwagę zasługuje również jej etyka w mediach cyfrowych. Głowacka zachowuje transparentność w doborze źródeł i gości, unika treści o charakterze propagandowym

czy komercyjnym, które mogłyby podważyć wiarygodność przekazu. Dbałość o jakość debaty publicznej, przejawiająca się w rzetelności merytorycznej i szacunku dla rozmówców, stanowi ważny element jej stylu pracy, wpisując się w postulaty etyki dziennikarskiej w dobie cyfrowej.

Bibliografia i netografia

- Bauer Z., *Wywiad. Gatunek i metoda* [w:] *Dziennikarstwo i świat mediów*, red. Z. Bauer, E. Chudziński, Universitas. Towarzystwo Autorów i Wydawców Prac Naukowych, Kraków 2008.
- BBC, *BBC Radio 4 unveils 60 years of Reith Lectures archive*, <https://tiny.pl/dcz7> (dostęp: 5.01.2024).
- Bonini T., *The 'second age' of podcasting: Reframing podcasting as a new digital mass medium*, „Quaderns del CAC 41” 2015, nr 18, s. 21–30.
- Bottomley A.J., *Podcasting: A Decade in the Life of a “New” Audio Medium: Introduction*, „Journal of Radio & Audio Media” 2015, nr 22, s. 164–169.
- Google Trends, *Podcast*, <https://tiny.pl/dr4lc> (dostęp: 21.07.2025).
- Hammersley B., *Audible revolution*, <https://tiny.pl/dr45l> (dostęp: 15.12.2021).
- Kaye D., *The Conversations Network: Mission Accomplished*, <https://tiny.pl/dczjt> (dostęp: 14.01.2024).
- Komputerswiat.pl, *Spotify wchodzi do Polskil*, <https://tiny.pl/dr4l7>, (dostęp: 10.02.2024).
- Kulasza K., *Kompetencje dziennikarza w kontekście ich ról społecznych* [w:] *Konieczność i różnorodność kompetencji medialnej*, red. A. Sugier-Szerega, M. Sławek-Czochra, Wydawnictwo Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, Lublin 2012.
- Lach M., *Podcast* [w:] *Leksykon terminów medialnych*, red. K. Wolny-Zmorzyński, K. Doktorowicz, P. Płaneta, R. Filas, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2024, t. 2.
- Leksykon terminów medialnych*, (red.), K. Wolny-Zmorzyński, K. Doktorowicz, P. Płaneta, R. Filas, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2024, t. 1–2.
- Oxford Languages, *Oxford Word of the Year*, <https://tiny.pl/dcztb> (dostęp: 5.01.2024).
- Politechnika Gdańska, *O ekonomii konsumpcji w Radiu Naukowym*, <https://pg.edu.pl/aktualnosci/2024-04/o-ekonomii-konsumpcji-w-radiu-naukowym/> (dostęp: 10.08.2025).
- Radio Naukowe, <https://radionaukowe.pl> (dostęp: 7.08.2025).
- Radio Naukowe, <https://open.spotify.com/show/0O2XCgJvR6luFgUBwOEuOL> (dostęp: 14.08.2025).
- Radio Naukowe, <https://www.youtube.com/@RadioNaukowe/featured> (dostęp: 14.08.2025).
- Radio Naukowe, *Karol Wielki – jednoczył królestwa, dławił bunt, wyznaczył ideał władcy*, <https://open.spotify.com/episode/6cSZs0btT3zHpCZXN39W5l> (dostęp: 7.08.2025).
- Radio Naukowe, *Koronacja Chrobrego – wczesnośredniowieczna geopolityka Piastów*, <https://open.spotify.com/episode/2M0YlmHLD8CewZd0uPs0Rb> (dostęp: 7.08.2025).
- Radio Naukowe, *Migranci w Polsce – wszyscy komentują, mało kto rozumie*, <https://open.spotify.com/episode/3jPLC9OzWGUsfMSXwbLJeO> (dostęp: 7.08.2025).
- Radio Naukowe, *Niedźwiedzie – inteligentni oportuniści, którym należy się respekt*, <https://open.spotify.com/episode/4qXUWGCRdPvh13p51VGejG> (dostęp: 7.08.2025).
- Radio Naukowe, *O Radiu*, <https://radionaukowe.pl/o-radiu/> (dostęp: 7.08.2025).

- Radio Naukowe, *Płeć a ewolucja – biologia nie lubi nudy i prostych podziałów*, <https://open.spotify.com/episode/4x3AQZZr7nZfJC0lGjIKLb> (dostęp: 7.08.2025).
- Radio Naukowe, *Zespół*, <https://radionaukowe.pl/zespol/> (dostęp: 7.08.2025).
- Radio Naukowe, *Życie we Wszechświecie – na węglu czy na krzemie? Blisko czy daleko?*, <https://open.spotify.com/episode/2hOz2xYxSrMHTMXQ2J4RAC> (dostęp: 7.08.2025).
- Słownik terminologii medialnej*, red. W. Pisarek, Z. Bauer, E. Chudziński, K. Wolny-Zmorzyński, Universitas. Towarzystwo Autorów i Wydawców Prac Naukowych, Kraków 2006.
- Spotify, <https://podcastcharts.byspotify.com/pl> (dostęp: 7.08.2025).
- Stanuch S.M., *Audycje na życzenie*, <http://surl.li/tpaj> (dostęp: 11.01.2024).
- Theverge.com, *iPod Classic*, <https://tiny.pl/d76q6> (dostęp: 20.01.2024).
- Uniwersytet Łódzki, *Radio Naukowe nadaje z Łodzi – trzy rozmowy z naukowcami UŁ*, <https://www.uni.lodz.pl/wydzialy-i-jednostki/szczegol-wul/radio-naukowe-nadaje-z-lodzi-trzy-rozmowy-z-naukowcami/> (dostęp: 10.08.2025).
- Zaremba M., *RSS – cechy i ewolucja* [w:] *Internetowe gatunki dziennikarskie*, Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne, Warszawa 2010.
- Zarządzanie wartością klienta: pomiar i strategie*, red. B. Dobiegała-Korona, T. Doligalski, Wydawnictwo Poltext, Warszawa 2010.